

До спеціалізованої вченої ради Д 64.051.05
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
Міністерства освіти і науки України

ВІДГУК

**опонента доктора економічних наук, професора
Ареф'євої Олени Володимирівни
на дисертаційну роботу Шепеленко Світлани Миколаївни
«Управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах
глобалізаційних трансформацій»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за
спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими темами,
програмами, планами**

Сучасні глобалізаційні процеси впливають на функціонування підприємств, висуваючи на перший план необхідність ефективного управління їх інтелектуальним потенціалом. В умовах стрімкого розвитку технологій, посилення конкуренції та транснаціонального обміну знаннями інтелектуальний потенціал стає ключовим ресурсом, що визначає конкурентоспроможність та стійкість підприємств. Управління цим ресурсом вимагає інтеграції інноваційних підходів, вкладених у розвиток людського капіталу, впровадження сучасних технологій управління знаннями та створення організаційних умов розкриття креативного потенціалу співробітників.

Глобалізаційні трансформації, такі як цифровізація, транснаціональна міграція фахівців та інтеграція світових ринків, посилюють значення інтелектуального капіталу як стратегічного активу. У таких умовах підприємства стикаються з викликами, пов'язаними з необхідністю адаптації до нових вимог ринку, забезпечення високої кваліфікації працівників та формування інноваційної та корпоративної культури. Це вимагає застосування системного підходу до управління знаннями, спрямованого на синтез внутрішніх та зовнішніх джерел знань, а також забезпечення їх ефективного використання для створення нових продуктів, послуг та технологій.

З іншого боку, за умов глобальної економіки управління інтелектуальним потенціалом стає основою формування стійких конкурентних переваг. Підприємства змушені не лише вдосконалювати свої внутрішні процеси, а й брати активну участь у міжнародних мережах співробітництва, що потребує високого рівня гнучкості та адаптивності. Це наголошує на важливості розробки та впровадження стратегій, орієнтованих на довгостроковий розвиток інтелектуального потенціалу, включаючи навчання персоналу, розвиток дослідницьких та проєктних компетенцій, а також впровадження цифрових платформ для управління знаннями. Вирішенню цих питань присвячена дисертація Шепеленко Світлани Миколаївни на тему: «Управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій».

Напрямок дисертації відповідає тематиці науково-дослідних робіт ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, зокрема науково-дослідним темам: «Трансформаційні процеси соціально-економічних систем в умовах невизначеності» (номер державної реєстрації: 0123U103888); «Управління розвитком бізнес-структур в умовах макроекономічної нестабільності» (номер державної реєстрації: 0123U103889); «Менеджмент та публічне управління: концептуальні засади формування та перспективи реалізації в Україні» (номер державної реєстрації № 0119U103139), «Вплив глобалізаційних викликів на розвиток вітчизняного підприємництва в умовах нестабільності» (номер державної реєстрації № 0124U000155).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації

Зміст дисертації Шепеленко С.М. свідчить про достатнє оволодіння загальнонауковими та спеціальними методами досліджень, такими як: абстрактно-логічний, методи теоретичного узагальнення, системного й ретроспективного-економічного аналізу, аналізу і синтезу, таксономії, фінансово-економічного і статистичного аналізу, кореляційно-регресійного аналізу, кластеризації, екстраполяції, графічний, що дозволило автору здійснити глибокий аналіз

проблеми управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» (стор. 42-82) розглянуто трансформаційні імперативи розвитку інтелектуального потенціалу підприємств; проаналізовано парадигмальні засади глобалізаційних трансформації та їх вплив на розвиток підприємств; розроблено фундаментальні основи формування категоріально-понятійного апарату управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій.

У другому розділі дисертації «Методологічні аспекти управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» (стор. 83-139) розглянуто вплив глобалізації на розвиток інтелектуального потенціалу підприємств; сформовано методологічний контент управління інтелектуальним потенціалом підприємств; проаналізовано методи та моделі його оцінки.

У третьому розділі дослідження «Економіко-аналітичні основи діагностики інтелектуального потенціалу підприємств» (стор. 140-191) досліджено тенденції розвитку промислових підприємств; розроблено теоретико-методичний підхід до оцінки інноваційної рефлексії промислових підприємств; проведено оцінка синергізму інтелектуального капіталу та інноваційного клімату.

У четвертому розділі роботи «Ефективність системи управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» (стор. 192-284) визначено ефективність процесів конвергенції інтелектуалізації промислових підприємств на основі корпоративної культури; запропоновано адхократичний інтегрований механізм управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій; обґрунтовано синергізм процесів соціально-економічної політики промислових підприємств як основи управління інтелектуальним потенціалом; сформовано систему мотивації процесів інтелектуалізації на основі активізації евідемонізму людського потенціалу.

У п'ятому розділі дисертації «Концептуальні основи управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» (стор. 285-390) розроблено мультифакторний підхід до формування стратегічних домінант управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій; запропоновано кластеризацію промислових підприємств в аспекті управління інноваційністю інтелектуального потенціалу; розроблено концепцію управління інтелектуалізацією розвитку підприємств на основі активізації інтроспекції людського потенціалу; запропоновано технологію ендогенного зростання як основу детермінантного розвитку інтелектуально потенціалу підприємств в умовах цифровізації.

Таким чином, очевидно, що структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертаційної роботи, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. В цілому дисертаційну роботу Шепеленко Світлани Миколаївни можна оцінити як закінчене дослідження з вагомими науковими результатами, які є достатньо обґрунтованими та достовірними.

Наукова новизна положень, сформульованих в дисертації.

Науковий доробок Шепеленко С.М. має важливе значення для розвитку промислових підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій, який впливає на стратегічний рівень функціонування економічного та промислового сектору країни. Представлена дисертація містить результати, що характеризуються науковою новизною.

В дисертації автором *вперше*:

запропоновано методологію управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій, яка базується на вивченні та систематизації наукових гіпотез історико-філософських поглядів щодо ґрунтового пізнання унікального феномену синергетичної еволюції інтелектуального потенціалу, що ґрунтується на різних фазах порядку (стабільності – гомеостазу) або хаосу (кризи, небезпеки) під впливом ендогенного та екзогенного середовища через призму теорії спіральної динаміки; та використанні міждисциплінарних підходів до побудови новітньої конфігурації

системи багаторівневого ефективного управління підприємствами, сприяючи стійкому їх розвитку та адаптації до нових глобалізаційних викликів, забезпечуючи інноваційно-технологічний прорив як стратегічний результат розвитку через застосування сукупності інноваційних ад'єктивних методів та моделей, та є науковим підґрунтям формування методологічних парадигм, які об'єктивно інтерпретують економічну етіологію глобалізаційних трансформацій (стор. 96-121);

розроблено адхократичний інтегрований механізм управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій, який побудовано на основі консолідації ефекту адхократії та перманентної формалізації індексу людського щастя через технологію імплементації варіативного впливу їх функціональних складових (корпоративна культура, емоційно-психологічний стан, стресостійкість, резильєнтність, ергономічність, комунікативність, професійна самореалізація, самоефективність тощо) на стійкість адаптивно-гнучкого функціонування підприємства, що є основою активізації інноваційно-креативних можливостей інтелектуального потенціалу підприємств як підґрунтя формування ретроспективно-стратегічної формації їх соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації економічних процесів (стор. 217-231);

розроблено концепцію формування інтроспекції інтелектуального потенціалу підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій, яка базується на моделюванні та імплементації результатів синхронного поєднання збалансованої системи показників якісного і кількісного виміру інтелектуальних потенційних можливостей розвитку підприємств, інтенсивної глобальної цифровізації з урахуванням систематично-послідовних, адаптивно-гнучких процесів управління підприємством для формування когнітивної здатності до аналізу, розуміння, вирішення проблем, що є основою генерації інноваційно-креативних ідей, продукування ефективних управлінських рішень; і сприяє підвищенню ефективності та інноваційності адаптивно-активного розвитку підприємств (стор. 334-365);

запропоновано технологію ендогенного зростання як основи детермінантного розвитку вітчизняних промислових підприємств, яка базується на визначенні

інноваційно-цифрових особливостей розвитку підприємств як соціально-економічної системи, що сформована під впливом кардинальних змін постулатів індустріальної парадигми (Індустрії 4.0 та Індустрії 5.0), змінюючи структуру економіки, обумовлюючи комбінаторні переваги економічного, екологічного, соціального, корпоративного характеру відповідно до концепції сталого розвитку; і є основою формування стратегічної стійкості в умовах глобальної невизначеності з урахуванням впливу ризиків різної етіології походження (стор. 366-383);

в дисертації автором *удосконалено*:

фундаментальні основи формування категоріально-понятійного апарату управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій, які базуються на системному поєднанні дефініцій «управління», «інтелект», «потенціал», «інтелектуальний потенціал», «управління інтелектуальним потенціалом», «глобалізація», «трансформація», «глобальна трансформація» та визначенні їх семантичного зв'язку, враховуючи динамічні зміни філософсько-наукових поглядів, що дозволило визначити сутність базового поняття дослідження «управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій», та є основою генерування, накопичення, використання інтелектуальних активів за рахунок продукування інновацій та формування адаптивно-гнучких механізмів використання логічного мислення, визначення сучасних тенденцій трансформації ринку праці (стор. 62-77);

науково-практичний підхід до формування системи мотивації процесів інтелектуалізації на основі активізації евдемонізму людського потенціалу підприємств, який базується на комплементарній колаборації базових принципів мотивації та акумуляційному ефекті евдемонізму як соціально-економічного феномену; встановлюючи кореляційні взаємозв'язки між тенденціями розвитку підприємств та впливом глобалізаційних трансформацій на генерацію нової формації людського існування, що дозволяє підвищити рівень конкурентоспроможності підприємства на ринку за рахунок розвитку інтелектуального потенціалу (стор. 269-279);

- стратегію управління інтелектуальним потенціалом підприємств на основі мультифакторного підходу, яка базується на системології, принципах поєднання

структурно-функціональних зв'язків та ієрархізації стратегічних та тактичних цілей з їх змістовним наповненням між потенційними можливостями розвитку підприємств та парадигмою накопичення знань в аспекті інтелектуалізації управлінського процесу через індивідуальний, груповий та контекстний рівень соціальної агрегації, що обумовлює формування креативності і абстрактного мислення для реалізації стратегічно-орієнтованих комбінованих сценаріїв розвитку підприємства (стор. 285-300).

в дисертації набуло подальшого розвитку:

науково-теоретичний підхід щодо формування соціально-онтологічних основ сучасних процесів глобалізації, який побудований на систематизації функціональних ознак процесів модернізації, еволюції, диференціації, раціоналізації сучасності та результатів осмислення концептуалізації соціально-економічних змін, які відбуваються під впливом багатовекторного процесу глобалізації як мегатренду; що зумовлює та циклічно активізує фундаментальні зміни соціально-економічного характеру, об'єктивно підтверджуючи соціокультурні зрушення в рамках формування нової парадигми розвитку з урахуванням впливу перманентних загроз, ризиків, конфліктів, протистоянь і протиріч на генерування тенденцій інноваційності управління підприємствами (стор. 54-62);

методичні аспекти оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, які базуються на конгруенції методів, моделей, інструментів і засобів науково-практичної імплементації результативності показників, що систематично та об'єктивно оцінюють складові інтелектуального потенціалу підприємства; і дозволяють визначити комунікаційні зв'язки щодо інтеграції аналітичної складової діагностичного апарату дослідження в конфігурацію бізнес-стратегії підприємств для визначення пріоритетів формування ефективних управлінських рішень з урахуванням глобалізаційних трансформаційних викликів (стор. 122-133);

науково-практичний підхід до оцінки рівня інтелектуального потенціалу, який базується на комплексній реалізації взаємопов'язаних та взаємообумовлених етапів процесу оцінювання та визначення інтегральної оцінки показників ступеня інноваційної рефлексії підприємств та їх якісного виміру, що дозволяє формувати науково-практичне підґрунтя ефективної системи управління інтелектуальним

потенціалом промислових підприємств за рахунок виокремлення сучасних тенденцій, які сфокусовані на прикладних і інноваційних дослідженнях, підвищенні їх комерційної, наукової, практичної значущості та посиленні зв'язків між наукою, державою і промисловістю (стор. 156-174);

науково-практичний підхід до визначення потенціального ефекту від розвитку процесу інтелектуалізації підприємств на основі управління корпоративною культурою, який базується на оцінці та визначення рівня значущості ступеня впливу корпоративної культури на активізацію процесу інтелектуалізації персоналу, що дозволяє ранжувати фактори функціонального впливу на зміну типу корпоративної культури та її діагностичного профілю, що є ключовим фактором трансформації стандартів корпоративного управління інтелектуальним потенціалом підприємств з метою підвищення їх конкурентоспроможності і, як наслідок, адаптації до зміни тенденцій структуризації ієрархії багаторівневої системи управління підприємством (стор. 192-216);

модель формування соціальної політики як основи управління інтелектуальним потенціалом підприємств, яка базується на отриманні позитивного (негативного) приросту економічного ефекту як результату їх діяльності на основі використання багатофакторної лінійної моделі для визначення синергетичного ефекту соціально-економічного розвитку, що є основою для формування комплексу заходів щодо залучення інвестиційних ресурсів та зниження операційних витрат, а також аналізу можливих синергетичних ефектів при стратегічному плануванні тенденцій розвитку інтелектуального потенціалу підприємств під впливом глобалізації економіки (стор. 233-268);

науково-практичний підхід до побудови траєкторій розвитку інтелектуального потенціалу підприємств, який базується на моделюванні ключових показників їх ефективної діяльності в рамках кластеризації та генеруванні певних позитивних ефектів формалізації соціально-економічних і фінансових параметрів як основи визначення результативності для побудови спектральної направленості залучення інвестицій у розвиток кадрово-інтелектуального ресурсу з метою створення сприятливого середовища

функціонування, що забезпечує гнучкість і резильєнтність підприємств в умовах непередбачуваних глобалізаційних змін (стор. 301-332).

Теоретико-методологічне та практичне значення отриманих результатів дослідження

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробленні теоретико-методологічних положень та науково-прикладних засад Управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій.

Результати дисертації отримали практичне застосування в діяльності: Мереф'янської міської ради (довідка про впровадження № 08-24/1845-2-31 від 20.08.2024 р.); ТОВ «ВАДАРТ ГРУП» (довідка про впровадження № 08-72/43 від 27.05.2024 р.); Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва Харківської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження № 01-25/55 від 10.05.2024 р.); ТОВ «БЄЛ-ОЛЕ» (довідка про впровадження № 135/С-21 від 15.05.2024 р.); Малого державного підприємства «Інститут проблем управління НАН України» (довідка про впровадження № 115/14-25 від 15.07.2024 р.); ТОВ «ІПП «МАШГІДРОПРИВОД»» (довідка про впровадження № 235-01/08 від 25.04.2024 р.); ТОВ «ПРАВЕКС ГРУП» (довідка про впровадження № 45/83 від 20.06.2024 р.); ФОП «Муратов О.В.» (довідка про впровадження № 32/08 від 30.06.2024 р.); ТОВ «СКЛОВОЛОКНО» (довідка про впровадження № 31-24/07 від 18.06.2024 р.); ТОВ «МФ «Константа»» (довідка про впровадження № 144/88-1 від 18.07.2024 р.); ТОВ «Мереф'янський механічний завод» (довідка про впровадження № 143-24/45-15 від 24.06.2024 р.).

Результати дослідження використано в Українській інженерно-педагогічній академії в навчальному процесі при підготовці фахівців другого рівня вищої освіти (магістр) із напрямку 073 «Менеджмент» при викладанні дисциплін «Антикризовий менеджмент», «Корпоративне управління та

організаційна культура», «Креативний менеджмент» та «HR-менеджмент». (довідка № 106-38-02 від 22.01.2024 р.).

Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах

Результати дисертації опубліковано у 45 наукових працях, у тому числі: 2 розділи у колективних монографіях, 4 статті у закордонних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus/WoS; 21 стаття у наукових фахових виданнях України, 18 публікацій тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій. Загальний обсяг усіх публікацій становить 21,37 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 19,07 ум.-друк. арк. Опубліковані праці відображають основний зміст дисертації.

Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає її змісту та структурі. Текст автореферату відповідає вимогам МОН України та не містить положень, які не знайшли відображення в дисертації.

Ступінь використання матеріалів і висновків кандидатської дисертації

Результати досліджень, за якими Шепеленко С.М. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів готовності до професійного та кар'єрного самовдосконалення», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, в її докторській дисертації не використовувалися.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації

Дисертаційна робота Шепеленко Світлани Миколаївни на тему: «Управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» відповідає принципам академічної доброчесності. У докторській дисертації та наукових працях, які відображають її результати, відсутній академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації, що підтверджено відповідною довідкою. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дискусійні положення та зауваження до роботи

Підтверджуючи високий рівень теоретичних та прикладних досліджень, виконаних в дисертаційній роботі, необхідно звернути увагу на недоліки та дискусійні питання, які містяться в тексті дисертації. Основними з них вважаємо такі:

1. В роботі у параграфі 1.2 розглянуто парадигмальні засади глобалізаційних трансформації та їх вплив на розвиток підприємств (стор. 54-58 та на рис. 1.7), автор стверджує, що глобалізація сприяє появі нового типу особистості - інноваційно-креативної, яка відіграє ключову роль у сучасних соціальних процесах. Також, що риси особистості узгоджуються з глобалізаційними процесами, адже це дає змогу прогнозувати соціально-економічні наслідки та формувати стратегії розвитку на рівні окремого суб'єкта: підприємства, регіону чи держави, втім, з нашої точки зору, потребує уточнення необхідності і можливості взаємного проникнення індивідуального простору людини та удосконалення суспільних відносин, які ґрунтуються на нових цінностях.

2. Автором розкрито поняття «формування інтелектуального потенціалу» і «розвиток інтелектуального потенціалу», виявлено їх відмінності, оскільки ці процеси передбачають різні дії, спрямовані на досягнення поставлених стратегічних цілей, перманентні трансформаційні зміни інтелектуального потенціалу підприємств, які можуть бути як прогресивними, так і регресивними, а також про можливі наслідки впливу на формування цього потенціалу постійно модифікується через взаємодію своїх елементів (стор. 86-92). Робота виграла б при обґрунтуванні критерію встановлення дихотомічного впливу не тільки на визначення інтелектуального потенціалу, також на зміст і процес управління ним як єдиного підходу до удосконалення напрямів його розвитку.

3. В дисертації для визначення можливості використання (реалізації) інтелектуального потенціалу підприємства (стор. 129-136) автор пропонує здійснювати на підставі інтеграції системи оцінки інтелектуального потенціалу підприємства з бізнес-стратегією при реалізації стратегічних цілей підприємства, спираючись на знання, навички та досвід працівників, які критично важливі для досягнення бізнес-цілей, однак доцільно було б, на нашу думку, більш детально розкрити здатності персоналу щодо опанування нових технологій розвитку

підприємства, суміжних компетенцій та працювати в команді при посиленні його конкурентних позицій.

4. За результатами проведених досліджень автором встановлено взаємозв'язок та наявність позитивного впливу інтелектуального капіталу та інноваційного клімату промислового підприємства, що дозволило оцінити рівень інноваційного клімату підприємства, враховувати вплив його інноваційного капіталу і розробити заходи щодо його покращення, що є основою управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах (стор. 179-186, рис. 3.13), втім, доцільно було б уточнити яким чином будуть задіяні менеджери, фахівці та висококваліфіковані робітники в інноваційних процесах промислового підприємства, яка їх роль у формуванні інноваційного клімату.

5. Автор дисертації пропонує (стор. 194-211, рис. 4.1-4.5) формувати корпоративну культуру з ключових компонент, які створюють сприятливе середовище для управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій з цінностей, норм, традицій, комунікацій, характеристик керівництва, що, в цілому, дозволяє їх охарактеризувати та оцінити вплив корпоративної культури на розвиток інтелектуалізації персоналу. На нашу думку, доцільно було б визначити, через які складові корпоративної культури враховано вплив зовнішніх зацікавлених сторін, таких як стейкхолдери, споживачі, місцева влада.

6. Автор в роботі розглядає синергізм процесів соціально-економічної політики промислових підприємств як основи управління інтелектуальним потенціалом (стор. 236-241 та рис. 4.22), а саме відзначає, що позитивний синергетичний ефект виникає завдяки сумарному впливу зниження операційних витрат, підвищення рівня доходів та зниження потреби в інвестиціях. Та пропонує застосування інклюзивного підходу в процесі управління інтелектуальним потенціалом підприємств та основні напрями для цього. Цілком погоджуючись з думкою автора, але доцільно було б конкретизувати як саме такі впровадження даного підходу будуть впливати на отримання синергетичного ефекту при управлінні підприємствами.

7. На рис. 5.9-5.11 (стор. 302-312) дисертації автор запропонував здійснювати кластерізацію промислових підприємств в аспекті управління

інноваційністю інтелектуального потенціалу на підставі обґрунтування особливості, які відрізняють промислові кластери від інших типів міжфірмової інтеграції та аспектів взаємозв'язку учасників, що дозволить сформувати векторну можливість підвищення рівня розвитку конкурентоспроможності за рахунок співробітництва і виходу на нові внутрішні та зовнішні ринки. Разом з тим, не уточнено як саме буде організована взаємодія учасників кластеру для збалансування рівень розвитку промислових підприємств за рахунок ефективного використання людського потенціалу.

8. В дисертації (стор. 371-378, рис. 5.28,5.32) автором представлена методика розрахунку критеріїв локалізації та нейтралізації ризиків на промислових підприємствах, що дозволило запропонувати основні напрями реалізації інформаційних технологій на промислових підприємствах, але з нашої точки зору, практична значущість використання результатів розрахунків, доцільно було б доповнити розробкою комбінованих стратегій задля створення підґрунтя для органічного поєднання та взаємного доповнення встановлених аспектів взаємозв'язку блокчейн-технологій з інтелектуальним потенціалом промислових підприємств.

Однак, висловлені зауваження не знижують високий рівень теоретичної і практичної цінності дисертаційної роботи Шепеленко Світлани Миколаївни, не мають принципового характеру, не впливають на її загальну високу оцінку, а окремі зауваження можна розглядати як побажання здобувачу щодо напрямів подальшого дослідження проблеми.

Загальний висновок до дисертаційної роботи та відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Шепеленко Світлани Миколаївни на тему: «Управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій» є закінченим, самостійним дослідженням, що виконане на актуальну тему, на високому теоретичному і методологічному рівні, містить низку положень, що відрізняються науковою новизною. Зміст дисертації, який складається з вступу, п'яти розділів, висновків, списку

використаних джерел та додатків, відповідає поставленим задачам наукового дослідження. Обсяг, структура і стилістичне оформлення дисертації відповідає вимогам МОН України щодо докторських дисертацій.

Наведені наукові результати дозволяють кваліфікувати роботу Шепеленко С.М. як вирішення важливої науково-прикладної проблеми – розроблення теоретико-методологічних засад, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо управління інтелектуальним потенціалом підприємств в умовах глобалізаційних трансформацій. Отримані автором результати є достовірними, висновки та пропозиції обґрунтовані, мають практичну і теоретичну цінність.

У цілому дисертація відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197), а тому її автор, Шепеленко Світлана Миколаївна, заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Опонент:

завідувач кафедри економіки
повітряного транспорту
Державного некомерційного
підприємства «Державний
університет «Київський
авіаційний інститут»
МОН України,
доктор економічних наук,
професор

Олена АРЕФ'ЄВА

106-10/02

24.01.2025 р.

*Ліліана секретар спеціалізованої вченої
ради № 04.051.05*